

STRATEGISK PLAN

2014 – 2020

INNHOOLD

3 Forord

4 Samfunnsoppdraget

5 Målsettinger

6 Strategiområder

6 A. Saksvekst og kompleksitet

7 B. Rettspolitiske utfordringer

7 C. Digital fornying

7 D. Kvalitet og kompetanseutvikling

8 E. Media og åpenhet

8 F. DAs virksomhet

Bård Tønder
styreleder

Sven Marius Urke
direktør

FORORD

Domstoladministrasjonen (DA) har rundet 10 år, og den tredje strategiske planen for virksomheten foreligger. DAs første strategiske plan for perioden 2005-2008 var preget av en organisasjon i oppstartsfasen som skulle etablere seg og finne sin plass, men samtidig videreføre oppgaver og funksjoner overtatt fra Justisdepartementet. I planperioden fra 2009 til 2013 har DAs samfunnsoppdrag vært satt på dagsorden uttrykt ved fire roller; tjeneste, utvikling, den rettspolitiske og styring. Rollene er reformulert og videreført i den nye strategiske planen.

Strategisk plan for perioden 2014-2020 skal rette oppmerksomheten mot de områdene som er de viktigste for utviklingen av norske domstoler. Disse områdene bygger på utviklingstrekk i domstolene og samfunnet forøvrig, og endrede og nye behov hos domstolenes brukere.

Målgruppene for planen er domstolene og deres medarbeidere, DAs ledelse og medarbeidere, offentlig forvaltning og offentligheten. Strategisk plan viser hvilke arbeidsområder DA vil vektlegge de nærmeste årene og peker på viktige veivalg, samt retningen for det videre arbeidet. Vi håper også at eksterne interessenter og brukere av domstolene vil finne relevant informasjon i strategisk plan om utviklingen av domstolene og DA.

Ambisjonen for strategisk plan (2014-2020) er å gi en mer overordnet plan som tydeligere angir våre prioriteringer, med enklere oppbygging og færre strategier. Vi er opptatt av å forankre planen i domstolene og internt i DA, og har derfor lagt vekt på bred involvering og gode rammer for planprosessen. I gjennomføringen av strategisk plan vil de konkrete prioriteringene i første rekke komme til uttrykk i virksomhetsplanleggingen. Virksomhetsplanene vil være avstemt i forhold til de ressurser Stortinget stiller til disposisjon for domstolene og DA.

Realiseringen av strategisk plan vil kreve økte ressurser til domstolene og DA. Det vil være av sentral betydning å skape forståelse hos bevilgende myndigheter for dette. Arbeidet for å øke domstolenes ressurser har høy prioritet. Realiseringen vil også kreve en kontinuerlig vurdering av hvordan eksisterende ressurser anvendes, og uttak av gevinster når disse foreligger ved investeringer og effektivisering av arbeidsrutiner ved for eksempel innføring av ny teknologi.

Strategisk plan viser hvordan DA planlegger å gjennomføre samfunnsoppdraget de nærmeste årene. Vi håper mange vil benytte seg av muligheten til å sette seg inn i den strategiske planen, og at den kan inspirere og være et bidrag til handling som gir verdifulle resultater.

Trondheim, januar 2014

SAMFUNNSOPPDRAGET

Domstoladministrasjonen (DA) har ansvaret for den sentrale administrasjonen av de alminnelige domstolene, jordskiftedomstolene, Finnmarkskommisjonen og Utmarksdomstolen. DA er et organ med en særlig selvstendig og uavhengig stilling. Justisministeren er likevel konstitusjonelt og parlamentarisk ansvarlig overfor Stortinget. Samhandlingen mellom Stortinget, regjeringen, Justis- og beredskapsdepartementet og DA er ivarettatt gjennom lovfestede rammebetingelser som er nærmere utdypet i Ot.prp. nr. 44 (2000–2001) Om lov om endringer i domstolloven m.m. (den sentrale domstoladministrasjon og dommernes arbeidsrettslige stilling) og Innst. O. nr. 103 (2000–2001).

I sitt arbeid skal Domstoladministrasjonen ivareta og støtte opp under domstolenes og dommernes uavhengighet i den dømmende virksomheten. DAs arbeid skal bidra til å fremme rettsikkerhet og oppgavene skal løses på en måte som underbygger og styrker den tillit domstolene har i samfunnet. DAs arbeid skal være preget av verdier som kvalitet, integritet, respekt, service, åpenhet og effektivitet.

Fra de lovfestede rammebetingelsene kan det utledes fire roller som til sammen beskriver DAs samfunnsoppdrag.

Tjenesterollen

DA skal levere tjenester som støtter domstolenes dømmende og ikke-dømmende virksomhet. Tjenestene skal videreutvikles i tett samarbeid med domstolene og bidra til en styrking av domstolens evne til å levere tjenester av høy kvalitet til sine brukere. DA skal bistå brukere av domstolene, og andre som har behov for informasjon og kunnskap om virksomheten i domstolene og DA.

Utviklingsrollen

DA skal sikre en robust og stabil virksomhet i domstolene og DA gjennom kontinuerlig forbedring og effektivisering av arbeidsmåter og systemer. DA skal være pådriver for tiltak som hever kvalitet og kompetanse. For å være i forkant og kunne mobilisere ressurser til å løse nye behov skal DA innhente fremtidsrettet kunnskap om samfunns- og teknologiutviklingen.

Den Rettspolitiske rollen

Gjennom egnede kanaler og samarbeidspartnere skal DA være en tydelig pådriver og premissleverandør i det rettspolitiske arbeidet som gjelder domstolenes virksomhet og organisering. DA skal identifisere behov, utrede og fremme forslag, påvirke beslutninger og legge til rette for morgendagens domstol. DA skal opparbeide kompetanse og erfaring i regelverksarbeid og etablere systemer for å få kunnskap om behov.

Styringsrollen

Styringsrollen er tydeligst i tildelingen av ressurser gjennom budsjettmyndigheten, i tilsynet med oppfyllelsen av omforente målsettinger fastsatt av Stortinget for domstolene og ved utformingen og driften av fellesløsninger på tjenesteområdet. Styringen av domstolene må skje innenfor de grenser som følger av domstolenes og dommerens uavhengighet i den dømmende virksomheten. DAs ordinære arbeidsgiverfunksjoner bør avklares.

MÅLSETTINGER

Målsettingene er en konkretisering av DAs samfunnsoppdrag og bygger på domstolenes idé- og verdigrunnlag.

DA skal arbeide for:

- at domstolenes spesielle og uavhengige funksjon som utøver av den dømmende makt i samfunnet blir synliggjort og verdsatt;
- at samfunnets krav og forventninger til domstolene ivaretas og målene for saksbehandlingstid fastsatt av Stortinget oppnås;
- at domstolene og DA er på høyde med den internasjonale utviklingen mht. uavhengighet, effektivitet og kvalitet;
- at domstolene og DA tilføres de ressurser til drift og utvikling som er nødvendig for å møte nasjonale og internasjonale krav og standarder;
- at domstolenes ytre struktur og indre organisering legger til rette for god rekruttering, kvalitet, effektivitet, tilgjengelighet og redusert sårbarhet;
- at domstolene og DA kan tilby gode arbeids- og lønnsvilkår slik at de kan rekruttere og beholde dyktige medarbeidere;
- at domstolene og DA prioriterer en systematisk kompetanseutvikling av medarbeiderne høyt;
- at domstolene og DA møter sine brukere med åpenhet og profesjonalitet;
- at fokus på sikkerhet i domstolene økes og tilpasses endringer i trusselbildet samtidig som nye tiltak balanseres mot prinsippet om tilgjengelighet for brukerne;
- at velfungerende og tidsmessige teknologiske løsninger er tilgjengelige for domstolene og brukerne av domstolene;
- at domstolene og andre sentrale interessenter gis anledning til å medvirke aktivt i viktige utviklings- og beslutningsprosesser i DA.

STRATEGIOMRÅDER

Strategiene er utformet på bakgrunn av samfunnsmessige utviklingstrekk som forventes i planperioden og skal sikre at målsettingene oppnås.

A. Saksvekst og kompleksitet

Flere utviklingstrekk indikerer at saksmengden for norske domstoler vil øke og at sakene vil bli mer komplekse og ressurskrevende. Dette gjør at det blir krevende å opprettholde kravene til kvalitet og effektivitet i planperioden.

Statistisk Sentralbyrå forventer at befolkningen i Norge vil øke med 1 million innbyggere, det vil si 20 prosent, fram til 2030. Veksten er i stor grad konsentrert til Oslo, Stavanger og Bergen. Den forventede befolkningsveksten vil hovedsakelig skje ved innvandring. Flere innbyggere medfører erfaringsmessig økt saksmengde i domstolene og større domstoler i pressområdene.

En ytterligere internasjonalisering av næringslivet og en økning i internasjonal kriminalitet vil medføre flere komplekse sivile og straffesaker i domstolene. Partene, de tiltalte og vitnene i slike saker vil ofte være utenlandske. Dette stiller spesielle krav til domstolene og det må over tid forventes en sterk økning av utgiftene til tolkning.

Et mer rettighetsbasert lovverk og økt internasjonal lovgivning/dømmende virksomhet vil sannsynligvis også medføre flere og mer komplekse saker for norske domstoler.

For jordskiftedomstolene forventes generell saksvekst på bakgrunn av økt fokus på utnyttelse av fast eiendom og et økt press i eiendomsmarkedet.

Økt tilgang på ressurser i andre deler av rettskjeden, for eksempel politiet, vil også legge press på domstolene. En balanse i ressurstildelingen må derfor opprettholdes.

Økt saksmengde og økt kompleksitet gjør det viktig å sikre parts- og vitneforklaringer på en effektiv måte. Dette kan gjøres ved opptak av slike forklaringer i henhold til intensjonen i tvistemålsloven § 13-7.

Strategier:

- A1.** DA skal arbeide for at de økonomiske ressurser til bemanning, lokaler og moderne utstyr i domstolene samsvarer med økt saksmengde og økt kompleksitet.
- A2.** DA skal arbeide for at domstolene i større utstrekning kan fokusere på sin dømmende oppgave ved at rettspleien på grunnplanet omorganiseres på en måte som gjør det mulig å overføre visse forvaltningsoppgaver til andre.
- A3.** DA skal ta initiativ til større prosessuelle reformer i domstolene som kan bidra til at flere saker kan behandles uten tilsvarende økning i ressursbruken.
- A4.** DA skal arbeide for domstoler med en størrelse som gir muligheter for moderat spesialisering og gode forutsetninger for kompetanse- og kvalitetsutvikling, samt redusert sårbarhet.
- A5.** DA skal være en pådriver for at økonomiske ressurser for sikring av parts- og vitneforklaringer blir prioritert.
- A6.** DA vil bidra til et tolketilbud i domstolene med kvalitet og god tilgjengelighet.

B. Rettspolitiske utfordringer

Gjennom sin rettspolitiske rolle forventes det at DA er i stand til å forutse og påvirke endringer i de rammebetingelser som domstolene og DA står overfor. DAs fokus i denne sammenheng må være å ivareta og videreutvikle domstolenes spesielle og uavhengige stilling som utøver av den dømmende makt i samfunnet, samt å ivareta sin egen evne til å løse sitt samfunnsoppdrag på en best mulig måte.

Det er forventet at det i planperioden kan skje endringer i sentral lovgivning, som trekker opp nye rammer for DAs samfunnsoppdrag og myndighetsområde. Særlig kan arbeidet for en mer omfattende revisjon av domstoloven bli en arena for vurderinger av rammene for DAs virksomhet og uavhengighet.

Befolkningsveksten, et endret bosettingsmønster, ny teknologi og krav til kostnadseffektivitet kan gi grunnlag for en evaluering av domstolsstrukturen i planperioden.

I Norge har man vært forsiktig med å opprette særdomstoler og de alminnelige domstoler har vært prioritert som samfunnets konfliktløser. I den senere tid har det imidlertid vært tatt til orde for opprettelse av særdomstoler innenfor flere områder og dette er en debatt som må forventes å fortsette i planperioden.

Strategier:

- B1.** DA skal være en synlig og uavhengig premissleverandør overfor Stortinget, regjeringen og andre interessenter i alle saker som gjelder rammebetingelsene for domstolene og DAs virksomhet.
- B2.** DA skal være en pådriver og premissleverandør i arbeidet for en revisjon av domstoloven, spesielt med sikte på en ytterligere presisering av DAs stilling og funksjon.
- B3.** For å videreutvikle domstolene og DAs uavhengighet, skal DA ta initiativ til at alternative bevilgnings- og budsjettprosesser for domstolene og DA utredes.
- B4.** DA skal være en pådriver og premissleverandør i arbeidet for en rasjonell domstolsstruktur.
- B5.** DA skal være en pådriver og premissleverandør i arbeidet for en moderne prosesslovgivning som ivaretar hensynet til teknologisk utvikling.
- B6.** DA skal arbeide for at dømmende funksjoner i størst mulig grad skal foregå innenfor de alminnelige domstolene og jordskiftedomstolene.

C. Digital fornying

Domstolene må leve opp til samfunnets forventninger om digitale arbeidsmåter og tjenester i møtet med offentlige virksomheter. Hensikten er at dette skal gi bedre tjenester og mer effektiv ressursbruk.

Digital fornying vil påvirke arbeidsmåter, tjenester og regelverket for disse. Dette vil stille nye krav til kompetanse og endringsevne hos ledere og medarbeidere.

Strategier:

- C1.** DA skal arbeide for å effektivisere domstolenes arbeidsmåter gjennom fornying av domstolenes saksbehandlingssystemer og andre verktøy.
- C2.** DA skal legge til rette for fullelektronisk saksavvikling ved at domstolene skal gå fra papirbasert kommunikasjon til elektronisk kommunikasjon med samhandlende aktører.
- C3.** DA skal videreutvikle nye tjenester som gir merverdi for domstolene og domstolenes brukere i takt med den teknologiske utviklingen i samfunnet.

D. Kvalitet og kompetanseutvikling

Kompetente medarbeidere på alle nivå er den beste forutsetningen for kvalitet i de rettslige avgjørelsene. Medarbeiderne har stadig høyere grunnkompetanse, og vil i større grad ha forventninger til nye arbeidsmåter, selvstendighet og faglig utvikling.

Ledelsesfunksjonen i domstolene er av stor betydning. Erfaringer tilsier behov for økt profesjonalisering av ledelse. Dette gjelder ikke minst ferdigheter knyttet til endringsledelse og ledere som pådrivere for utvikling av medarbeidere og funksjoner ved bruk av IKT og andre støttesystemer.

Strategier:

- D1.** DA skal tilrettelegge for kvalitativt utviklingsarbeid i domstolene.
- D2.** DA skal tilrettelegge for riktig kompetanse hos medarbeiderne basert på domstolene og egne behov.
- D3.** DA skal tilrettelegge for profesjonalisering av ledelse.

E. Media og åpenhet

Relevant og åpen informasjon er en grunnleggende premisse for tillit og legitimitet, og en forutsetning for innflytelse i dialogen med interessenter. Det forventes åpenhet til media og utstrakte muligheter for innsyn.

Media setter i økende grad søkelys på personer i viktige funksjoner. Dette innebærer at dommere og domstolledere blir offentlige personer.

Det oppleves en økende etterspørsel fra media og offentligheten om informasjon om domstolenes virksomhet.

Strategier:

- E1.** DA skal bidra til å spre kunnskap om domstolenes virksomhet, og om offentlighet i rettspleien.
- E2.** DA skal bidra til at domstolenes medarbeidere er forberedt på møtet med media og offentligheten.

F. DAs virksomhet

Utførelsen av DAs samfunnsoppdrag og gjennomføringen av strategiene i strategisk plan krever en velfungerende organisasjon på alle områder. I denne sammenhengen vil ledelsen og medarbeiderne i DA være den viktigste innsatsfaktoren.

Tjenesterollen har en sentral betydning i DAs virksomhet. Dette må også ses i lys av at utviklingsrollen i stor grad innebærer forbedringer av DAs tjenestetilbud overfor domstolene og deres brukere.

Økte ressurser er en viktig forutsetning for driften av domstolene både på kort og lang sikt. Saksvest og økt sakskompleksitet vil kreve større saksavviklingskapasitet i domstolene. Nødvendige ressurser til drift og investeringer i saksbehandlingsløsninger, utstyr og digital fornying vil skape behov for økte midler til denne typen formål.

Det vil også være forventninger om at investeringer på lengre sikt skal gi gevinster som kan bidra til å finansiere deler av ressursbehovene i domstolene. Identifisering av mulige gevinster og realisering av disse vil stå sentralt arbeidet for å informere og skape forståelse for domstolenes virksomhet og behov.

Strategier:

- F1.** DA skal være en god arbeidsplass som tiltrekker seg og beholder engasjerte medarbeidere med relevant kompetanse og høy faglig dyktighet.
- F2.** DAs organisasjon skal være velfungerende, fleksibel og effektiv og preget av en åpen kultur med felles verdier, tverrfaglighet og samarbeid.
- F3.** DA skal ved faktabasert kunnskap og analyser synliggjøre nytte og gevinster, og sørge for at bevilgende myndigheter er godt kjent med og forstår domstolenes behov.